

Kaina metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50
 Kareiviams per pusę pigiau. Užsteny metams 25 lt.
 Atskiras numeris 30 centų visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
 Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė.

33 (377)

Kaunas, 1926. m. rugpiūčio m. 11 — 17. d.

VIII. metai.

Pažymėtini įvykiai. Rugpiūčio.

- 1. d. 1920. m. atskira geležinkelių kuopa pavadinta geležinkelių batalionu.
- 1. d. 1921. m. 1. artilerijos divizionas pavadintas 1. artilerijos pulku.
- 1. d. 1921. m. 3. artilerijos divizionas pavadintas 3. artilerijos pulku.
- 1. d. 1921. m. 4. artilerijos divizionas pavadintas 4. artilerijos pulku.
- 9. d. 1921. m. 2. artilerijos divizionas pavadintas 2. artilerijos pulku.
- 15. d. 1769. m. gimė Napoleonas.

Tikrai palikite ramybėje.

Lenkų laikraštis „Oinkluotoji Lenkija“ (Polska Zbrojna) baisiai piktinasi, ir ne be pagrindo, kad pasaulinė spauda klįsai į kariuomenės sutvarkymo reikalus. Kišdamiesi į spaudą, paliečia vieną kitą aukštą viršininką, kaip kada visai net pamiršdama spaudos etikos pagrindus. Tuo nusiskundžia ir kitų valstybių karo laikraščiai. O pas mus? — Deja, irgi negeriau.

Kalbama ir rašoma, kad politikai kariuomenėje nėra vietos. Mes, kariai, turime pareikšti, kad politikos mes nebijome, nes politikos įrankis, jos paskutinis tartas žodis ir yra kariuomenė, tikriau pasakius kumštis. Mes tikrai bijome tų partinių rietenų, kurios brukamos į kariuomenės eiles. Viešos kalbos apie tą ar kitą v-ką, net payardėmis išvardinto, ne visados yra bešalės ir tinkamai nušviečiamos, o tokia informacija be visuomenės klaidinimo atneša dar ir aiškia kariuomenei žalą.

Reikia žinoti, kad mūsų kareiviai, nėra dar taip gerai išsilavinę, kad suprastų ir galėtų savarankiškai skirti spaudos sensaciją nuo teisybės, politinių partijų užkulisinės intrigas nuo grynai valstybės reikalų. Kareivis laikraščiuose paskaitęs apie savo v-kus tą ar kitą žinią, tuojau ima manyti, kad jo v-kai tikrai yra netikę, blogi, todėl gal jų galima net ir neklausyti. Neklusnumas, kareivio pasielgimai dažnai priveda jį prie apgailėstaujamo išdavų tik dėl to, kad jis tą ar kitą negerą apie

savo v-kus paskaitęs nutarė jų neklausyti. Be to, panašūs rašymai įneša į karių tarpą nereikalingas kalbas, dažnai net ginčus, nes vieni šmeižiamus užstoja, o kiti su spaudos nuomone sutinka.

Laikraštis tą atsiekęs padaro savo judošišką darbą ir nuplovęs, lyg Pilotas, rankas pakugždomis juokiasi, nes įmetė nesutarties obuolį tarp karių.

Tą daro visokių pakraipų laikraščiai. Nuo to neatsilieka, net ir katalikiškoji spauda. Kam kam, bet katalikui, kurio kilnius obalsis įsako net mylėti ir savo priešus, tas visai netinka. Kariui katalikui itin skaudu, kada atseina skaityti kokį nors straipsnį, parašytą kariuomenės gyvenimo reikalais, kur randi visokių epitetų savo v-kams. Kaltinti ką nors, kad jis yra jaunas, rašančio išmanymu, yra vaikiška. Juk mes vos tepradėjome gyventi, iš kur gi mes tų senių lietuvių ir gausime. Mes vien turime didžiutis, kad į tas vietas, kur kitų yra skiriami pagyvenę žmonės, pas mus paskirti jauni, reiškia, mūsų jaunoji karta profiniai ir kultūriniai priaugo ir subrendo. Mūsų išmanymu, geriau teuzima aukštą vietą mūsų jaunas lietuvis, negu senas nelietuvis, nes pirmam bus įdomūs vien mūsų interesai, jam nereikės žvalgytis į užpakalį, nes jis dirbs vien ateičiai. Spaudai mokyti karius „ramybės ir taktų“, patarti turėti „rimtesnių rūpesčių“, man rodos, visai netinka. Gerbiamieji, jūs patys rašote, kad kariuomenę ir jos vadovybę įstaigas ir štabus laikote „pagarboje“, jei tas jūsų posakis yra tikrai nuoširdus, tai geriausias nuoširdumo įrodymas bus jūsų visiškas nesikišimas į kariuomenės gyvenimą. Rašykite tą, ką jums suteiks Informacijų Skyrius, jei norite, kad kariuomenės mąstančioji dalis jūsų spaudą gerbtų.

Nebus tai noras apsitverti nuo visuomenės Kinų siena, bet vien nuoširdus prašymas „tikrai palikite ramybėje“, kurią mums patys peršate. Visos kareivinių durys prieš jus atdaros, kada jūs mums nešate ką nors iš kultūros bei švietimo srities, bet deja, apie tai dabar niekas nemąsto ir nesirūpina. Baigiu. Manau, kad žmonės, kurie save inteligentais vadina ir ypač tie, pas kurių įgyvendinti katalikiškos etikos pradai, bus liovęsi toliau tą darę, jei nori kad valstybiniai nusistatę kariai juos gerbtų.

Lietuvos gyvenimas.

— **Vyriausybės darbai.** *Žemės Ūkio Ministerija* nutarė duoti pašalpos ūkininkams, pirkiantiems Šiaulių žemės ūkio parodoj veislinių gyvulių prieauglį.

Pensijų ir pašalpų komisija rugpiučio m. 2. d. pabaigė ruošti pensijų ir pašalpų įstatymui vykdyti taisykles.

Ministerių Kabinetui priėmus sakyta taisykles, prasidės pensijų ir pašalpų išdavinėjimas ištarnavusiems atatinkamą laiką ir šiaip jau asmenims, turintiems teisę ją gauti.

Miškų Departamento žinioj š. m. sausio m. 1. d. buvo 862.678 ha miško. Šiais metais numatyta iškirsti 7688 ha arba 1.493.000 kietmetrių. Iš jų 370.000 kietm. naujakurių, padegėlių ir pagriuvėlių statybai ir 1033.000 kietm. vietos reikalams, k. t. biednuomenės, karių šeimynų ir mokyklų aprūpinimui kuru, savivaldybių reikalams, valstybės įstaigoms ir t. t. Likusi 90.000 kietm. Lietuvos pramonei.

— **Žemės Ūkis.** Tarptautinis žemės ūkio institutas Romoj surinkęs davinius apie javų gamybą ir sėjos plotą Pabaltijo valstybėse tarp kitko praneša, kad praėjusiais metais kviečių Lietuvoje gauta 143.000 tonų (tona 1000 kilogramų), kai tuo tarpu Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje drauge tikrai 104.000 tonų. Kitų javų Lietuva taip pat daugiau gamina, negu kitos Pabaltijo valstybės. Bendrai, Lietuva javų gamyboj užima pirmą vietą Pabaltijo valstybėse, tik avių gamyboj užima antrą vietą; pirmą vietą užima Suomija.

Be to, kai kurių žemės produktų gamyba Lietuvoje yra labai išsiplėtusi, pav. iš 46 pasaulio kraštų, auginančių bulves, Lietuva užima 16 vietą. Ruginių gamyboje iš 31 krašto Lietuva užima 10 vietą ir linų gamyboj iš 36 kraštų užima 7 vietą.

— **Klaipėdiečiai.** Š. m. kovo m. 9. d. žymūs Mažosios Lietuvos veikėjai Martynas Jankus ir Adomas Brokas buvo iškeliavę į Ameriką supažindinti Amerikos lietuvius su Klaipėdos kraštu ir jo reikalais. Liepos m. 29. d. jiedu grįžo atgal į Lietuvą. Su jais drauge atvyko 99 Amerikos pasiturinti lietuviai, pasiryžę apsigyventi Klaipėdos krašte ir verstis žemės ūkiu arba pramone.

Sakytų dviejų veikėjų kaip tik ir buvo tikslas prikalbinti turtingesnius Amerikos lietuvius, kad jie apsigyventų Klaipėdos krašte.

— **Okupuotoji Lietuva.** *Ir lenkai pradeda surasti daugiau lietuvių.* Iki šiol lenkai, norėdami pasauliui dumti akis, skelbdavo, kad visam Vilniaus krašte tėra tik 60.000 lietuvių. Bet pastaruoju laiku,

patikrinę tik tris apskrčius, būtent: Vilniaus — Traku, Ašmenos ir Švenčionių, patys jau surado ten 50.000 lietuvių. O kur dar kiti apskrčiai.

Tai tik lenkai tiek suranda. Bet iš tikrųjų lietuvių keliskart yra daugiau.

Vilniuje gyvenimas blogėja. Vilniaus miesto valdyba per birželio m. turėjo 121.000 zlotų trūkumą, nes lenkų nuskurdinti gyventojai nebeišgali mokesčių mokėti. Vilniaus miesto skolos siekia per 12.981.746 zlotų.

Be to, miesto valdyba nusistačiusi dar pakelti 10% mokesčių nuo šviesos ir vandens.

Darbininkai nusistatę prieš Pilsudskį. Neseniai Vilniuj buvo sušauktas ypatingas mitingas. Per jį kalbėtojai ramino gyventojus ir ragino kantriai kęsti ir laukti kas bus toliau. Po mitingo organizatorių kalbų paprašė balso vienas darbininkas, kuris savo kalboj gerokai išpėrė Pilsudskui kailį. Darbininkai kalbėtojai pritardami kėlė didžiausių ovacijų. Pilsudskininkai irgi kėlė prieš darbininkus triukšmą, buvo beprasidedančios peštynės, bet policija mitingą išvaikė.

— *Lenkai organizuoja plėšikų gaujas.* Švenčionyse lenkai organizuoja teroristų grupę. Jų bus tikslas pulti lietuvių pusėje valstybės ir visuomenės įstaigas, naikinti tiltus ir geležinkelius, ir t. t.

— **Ivairios žinios.** *Nenusėdi, lyg Jurgis drignių priėdės.* Liepos m. 29-30. naktį lenkai iš Burokų kardo paėmė nelaisvėn mūsų pasienio apsaugos policininką Žibudą. Vėliau paleido. Gilušio kaimo laukuose sudegino mūsų sargybo budelę ir iškoliojo mūsų policininką.

Tą pačią naktį Burokų kaime du lenkų kareiviai šovė į mūsų policininkus Banį ir Česnauską.

Suomių mokytojų dovana. Suomių mokytojai, grįžę iš Lietuvos ir atsidėkodami už širdingą priėmimą, atsiuntė Lietuvos pedagoginiam muziejui 1000 lt.

Kaimas sudegė. Liepos mėn. 26. d. sudegė Meškučių kaime (Nedžingės val., Alytaus apskr.) arti 30 triobesių. Gaisras kilo dėl neatsargumo.

Didelis lietus. Liepos 21. ir 22. d. Žemaičių Kalvarijoje buvo smarkus lietus. Vanduo nunešė daug tiltų ir sugadino malūnų.

Tokių potvynių vasaros metu neatmena net senieji.

Pirmoji dvasinės ir medžiaginės darbininkų būklės pagerinimo sąlyga — blaivybės laimėjimas.

O' Connell.

Dainos galybė. *)

Buvo tai 1918. metais. Man teko tuo laiku gyventi viename Suvalkijos kaimelyje. Kaimelio jaunuomenė, kaip ir visi suvalkiečiai, labai mėgo dainuoti. Išėini dieną į plačias pievas, tai tegirdi vien paukščių čiulbėjimą ir dainų skambėjimą. Vieną kartą iš savo šeiminių sužinojau, kad to kaimo jaunuomenė susirinkianti šiandien vieno ūkininko kieme pažaišti ir padainuoti. Sumaniau tąją progą pasinaudoti ir susipažinti arčiau su suvalkiečiais. Nuėjau. Po dideliu kaštanu sėdėjo ūkininko šeima: tėvas, motina ir du dideliu sūnu. Sėdėjo jie ir grožėjosi žydinčiais rugiais, kurie čia pat augo. „Gero vakaro tamstoms!“ — pasveikinau prieš. Šeimininkas rimtai nulenkę savo žilą galvą, ruošdamas atsisėsti man vietą. „Puikūs re-

giniai šioje apylinkėje!“ — tariau pažiūrėjęs į ošiantį mišką. Šeimininkas nežymiai nusišynsojo ir tarė: „Reginiai, kaip tamsta sakai, gražūs. Čia netoli ežerėlis, miškas, nedidelis sodelis, upė. Tik viena nelaimė, kad gal neilgai teks mums čia gyventi. Karai ir karai...“ Stengiaus įtikinti senelį, kad karas yra blogas dalykas, bet nėsant kitos išeities, savo teisėtiems tikslams atsiekti, mes esame priversti griebtis ir ginklo. „Kągi jūs, vaikai, padarysite vokiečiui, rusui, kada tiek maža jūsų. Iššaudys jus ir tiek“ -- tyliai kalbėjo senelis. Tą nekartą teko man Suvalkijoje išgirsti. Iš senelio akių visgi supratau, kad jis daugiau tiki mūsų galybe, negu sako. Staiga ties sodeliu išgirdom balsus ateinančios jaunuomenės. Šeimininko sūnus pakvietė mane į sodelį pasiklaudyti „varnėnų“ — jaunuomenės dainų. Susėdo į ratą. „Pas močiutę augau valėlę turėjau“ pasigirdo daina. Dainos didūs, galingi aidai, skrido,

*) Yra tai jau mirusio vieno, pirmųjų Lietuvos karininkų dienyno ištrauka.

skrido toli... į orą, dziugino žilagalvio senelio širdį, ne viena merguzėlė apsiašarojo klausant tos galingos, didžiai žavinančios dainos. Pamažu jaunuomenė nutilo... Greitai vėl užtraukė: „Lietuva tėvyne mūsų“... „Neišreikš to nė vienas raštas, ką pasakys vieni jausmai“ turėjau pasakyti kartu su dainium Vaičiaičiu. Baigus dainuoti jaunuomenė paprašė manęs šį tą jiems papasakoti. Nors buvau nusiteikęs, nors dainos įspūdžiai mane įaudino, vienok kiek galėdamas stengiausi aiškiai nušviesti skriaudas, kurias kentėjo Lietuva nuo rusų, vokiečių ir kitų praėjusių. Jaunuoliai buvo susijaudinę, daugelis klausinėjo kur stovi lietuvių kariuomenės pul-

kai, nes kai kurie iš tikrųjų ryžosi mušti priešą. Pagaliau palikęs jiems „Lietuvos dainų“ knygelį išėjau namo. Po dviejų savaitių teko man vėl į tą kaimą papulti, kada jaunuomenė, kaip paprastai, dainavo. Dabar daugelis jaunuolių turėjo jau ginklus, buvo sukūrę šaulių skaitlingą būrį, kuris vėliau keliose vietose bolševikus gerokai apkūlė. Tą vakarą buvo jie susirinkę išlydėti dešimties draugų, kurie važiavo Kaunan į savanorių būrius. „Lietuva Tėvyne mūsų“ užtraukė jaunimas ir tautine vėliava vežini pravažiavo savanoriai. Valio, sudiev draugai—suskambėjo sveikinimai ir linksmi savanorių veidai išnyko iš akių. *Saulėžodis.*

Kaip sudaryta, tvarkoma ir mokama Šveicarijos kariuomenė.

Pačiame Vakarų Europos vidury, aukštame Alpių kalnyne, tarp Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Austrijos, yra nedidelė respublika, vadinama Šveicarija. Jos žemių plotas užima 41 su viršum tūkstančių ketvirtuotų kilometrų (Lietuva be lenkų okupuotosios dalies turi 56 tūkstančius su viršum ket. kil.), o gyventojų skaičius arti 4 milijonų (Lietuvoje be Vilniaus srities yra gyventojų 2 milijonai 200 tūkstančių su viršum). Tokia maža respublika tarp tokių didelių ir karinių kaimynų negali būti be kariuomenės, ir ji savo kariuomenę sudaro, tvarko ir moko gana įdomiai, vadinamu miliciniu būdu.

Jei kas įlgesnį laiką gyveno Šveicarijoje, tai galėjo pastebėti, kad esti tokių laikų, kad ištikus mėnesius nematyti nė vieno karininko, puskarininkio ar kareivio. Visos kareivinės yra tuščios, lyg visi kariai būtų išmirę. Ar tai Šveicarija neturi kariuomenės? Tik staiga vieną dieną matyti, kaip traukiniais pradeda rinktis po vieną puikiai aprenkti šaunūs Šveicarijos kariai. Ir jau kitą dieną susidaro kuopos ir baterijos, kurios daro savo pratimus. Visur girdėti šautuvų bei kulkosvaizdžių tarškėjimas, jiems pritaria duslūs patrankų šūviai, kuriems atsiliepia aidas iš gražių Šveicarijos kalnų. Visa tai tęsiasi apie 2 savaites; bet kaip greit visa tai atsiranda, taip greit ir išnyksta. Vėl matyti,

kaip tie puikūs kariai su visa apranga ir ginklais po vieną išsiskirsto ir traukiniais išvažinėja; atskiri raitininkai su arkliais ir visu kuo išjoja pro miesto vartus.

Šveicarijos kariuomenė sudaroma milicine sistema (tvarka). Tenai nėra kariuomenės kadru; jie išmokomi prieš dalių sušaukimą iš tų pačių piliečių. Taigi kiekvienas Šveicarijos pilietis, be savo tikrojo civilio verslo, yra dar ir karys. Šveicarijoje kiekvienas 20 metų pilietis turi būti karys ir, reikalui esant, ginti savo tėvynę. Jeigu kuris netinka kariuomenei, tai per visą karo prievolės laiką turi mokėti tam tikrą mokesį kariuomenės reikalams. Tokio puikaus sutvarkymo beveik nėra nė vienoj kitoj valstybėj. Šveicariečiai eina karinę prievolę ligi 48 metų; nuo 20 iki 38 metų — linijoje (tikroji tarnyba), nuo 33 iki 40 metų — atsargoj ir nuo 41 iki 48 metų — apsaugoj.

Tikroji karo tarnyba, palyginti su kitomis valstybėmis, yra gana trumpa. Pirmasis mokymas eina „naujokų mokyklose“, kuriose mokslas tęsiasi, atsižvelgiant kariuomenės rūšies, 70—90 dienų; čia pat mokomi milicijos karininkai ir puskarininkiai. Baigęs naujokų mokyklos kursą, jaunas šveicarietis eina karįškai aprenktus ir ginkluotas namo prie savo paprasto darbo. Kiekvienas išėjęs naujokų mokyklos kursą ligi 27 metų turi kasmet eiti dviem savaitėm į pakartojimą.

Leonas Vitkauskas*)

Žygdarbis fronte.

Kas vakaro ardo tą šventąją tylą,
Kas drąsiai kardu taip mosuoja,
Kad balsas net skamba ir kyla,
Ir plinta mišku ten plačiuoju?..

Tai jaunas karžygys smarkus kaip Kovas**)
Jis vakar išjojo į kovą.

Nors priešas dar vakar jo vadą nukovė,
Bet keršyt jis nor už valdovą.

Skambėjo jo kardas per naktį garsiai
Ir žaidė jo veide šešėliai,
O veidas jo buvo raudonas baisiai
Baisioji audra jame kėlė.

Ir taip jis kariavo lig ryto aušros
Prieš rytą kovoti nutilo:
Lavonų gulėjo krūva ant krūvos
Ir priešo nė vieno neliko.

*) Leonas Vitkauskas nuo pat 1919. m., tarnaudamas kariuomenėje savanoriu, bendradarbiavo „Kariškių Žody“ ir vėliau „Kary“. Rašinėjo eiles, apysakas ir t. t. 9. p. L. K. Vytenio pulke redagavo „Tėvynės Gynėją“. Dabar išeina iš spaudos jo raštų pirmą knygą „Spinduliai ir šešėliai“ (eilės). Neužilgo išeis kitas toks pat rinkinys, kuriame tilps poezijos ir prozos dalykėliai iš kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės.

***) Senovės Lietuvių karo Dievas.

P. T-ka.

Baudžiavos laikais.

(Žiūr. „Kario“ 32. nr.).

IV.

Praėjo dvidešimt metų, kaip Antanas už Stasį į kariuomenę stojo. Iš pradžios dar buvo gavę Dagiliai kelias žinutes iš Antano, žinojo, kad jis tarnauja Kaukaze ir kad visą laiką būna mūšiuose.

Sunki buvo tais laikais karo tarnyba. Rusai stengėsi pavergti dar laisvas kaukaziečių tautas, gyvenančias kalnuose; jos gi, brangindamos savo laisvę, keliasdešimtį metų atkakliai gynėsi prieš daug stipresnę rusų kariuomenę.

Daug atmainų įvyko per tą laiką kaime ir Dagilio šeimynoje. Daug kas mirė, paaugo jaunesnioji karta. Vyresnieji Dagilių sūnūs atsiskyrė, dukters ištekėjo, su sėnu tėvu liko gyventi tik vienas Stasys, nes jis jau turėjo kelis paaugusius vaikus, vyresnioji Onytė jau visai buvo išaugusi ir, kaip jos motina anais laikais, buvo pirma kaimo gražuolė. Daug vaikinių jau piršosi jaunai grakščiai Onytei, bet tėvai gailėjosi dar jos leisti, be to, ir jaunos Onytės širdis dar nieko nebuvo pamilusi.

Daug naujo įvyko ir ponų Sudervų šeimynoje: dukters, ištekėjo, sūnūs vedė ir į svetimus kraštus išvažinėjo; senoji ponia mirė, pats ponas Suderva, visai pražilęs, vis liko toks pat visuomet susiraukęs, susimastęs ir visame kame pasitikėdavo vien savo ūkvaizda.

mają mokyklą. Visada renkasi į tą patį kariuomenės junginį.

Kasmet eina visiška tų pačių junginių mobilizacija. Mobilizacija padaroma per keletą valandų.

Kariai renkasi ginkluoti ir apsirengę. Vežimus, patrankas ir šovinius gauna susirinko aikštėj iš gerai laikomų sandėlių. Kavaleristai atjoja raiti; arklius turi duoti kiekvienas laikas arklius pilietis.

Kadangi į dalis susirenka vis tie patys vyrai, tai jie yra gerai supratę ir vienas kitą gerai pažįsta. Kartojamieji pratimai kasmet keičiami, atsižvelgiant junginio dydžio. Kiekvienas šveicarietis per visą savo karo tarnybą turi mažiausiai du pratimus atlikti divizijos sudėty.

Karininkų ir puskarininkų mokymui, žinoma, reikia daugiau pratimų. Kiekvienas, kuris nori būti puskarininkiu ar karininku, turi eiti 80 dienų į naujokų mokyklą, paskiau 35 dienas į puskarininkų mokyklą ir, galų gale, norėdamas būti karininku, turi eiti 80-100 dienų į karininkų mokyklą. Todėl karininku gali pasidaryti pasimokęs 215 dienų. Kiekvienas pakeltas į puskarininkius ar karininkus turi eiti į naujokų mokyklą ir mokytis atitinkamą junginį: skyrių, būrį ir t. t. Paskiau karininkai toliau mokomi specialėse mokyklose. Nuo kapitono ir aukščiau karininkai ir generalio štabo karininkai mokomi specialiuose kursuose. *Visoj milicijos kariuomenėj yra apie 8000*

Žygiuoja į frontą.

milicijos karininkų. Tikrojoje tarnyboje nuolat tetar nauja tik 200 karininkų, kurie nuolat reikalingi krašto apsaugos ministerijai, įvairioms mokykloms ir kursams vadovauti.

Dabar kyla klausimas: kokio dydžio kariuomenę gali sušaukti Šveicarija?

Taikos metu kariuomenė daloma į tris korpusų

štabus ir 6 stiprias divizijas, kiekvienoje divizijoje turi būti trys pėstininkų brigados. Be to, dar yra kavalerijos, sunkiosios ir motorinės artilerijos bei technikos dalys ir oro laivyno eskadrilės.

Atsarga ir apsauga sudaro dar ir žymius skaičius dalių, kurios mokomos kalnuose veikti.

Kaip anksčiau matėme, taikos metu tik maža dalis tų junginių sušaukiama maždaug 14 dienų. Išėjus mėnesius nematyti nė vieno kario su ginklu, o kartais pasirodo ligi 50 tūkstančių.

Kilus karui tie junginiai šaukiami ir sudaroma 250-300 tūkstančių kariuomenės. Be to, dar galima sušaukti ligi 100 tūkstančių mokytojų vyrų iš atsargos. *Kiekvienas Šveicarijos pilietis*

turi ginti savo tėvynę. Kas netinka į karių eiles, tas turi kitą valstybės gynimo darbą dirbti, nes įstatymais nustatyta, kad *netinkami su ginklu veikti piliečiai yra nuolat kontroliuojami, ir mobilizaciją paskelbus jie sudaro įvairias padedamąsias ir darbininkų komandas* (vežėjų, telefonistų, elektrotechnikos ir t. t.)

Retai kas kaime jau minėjo Antaną Dagilį ir jo sutikimą eiti brolio vietoj į sunkią karo tarnybą. Nepamiršo Antaną dar senas tėvas ir Stasys su Maryte, jie kasdien meldamies prie Nukryževotojo meldėsi už jį, bet nesulaukdami iš jo jokių žinučių vien gailėjosi jo visa savo širdimi.

Laikas slinko. Jaunos Onytės širdis pamilo juodbruvį Juožą Kadeišį iš Monkūnų kaimo. Susikalbėję jaunieji vieną kartą puolė prie tėvo, prašydami palaimos naujam savo gyvenimui. Su džiaugsmu ir ašaromis tėvai palaimino jaunuosius, ir rengėsi prie vestuvių.

Dar ir šiandieną gal niekur Lietuvoje taip gražiai ir iškilmingai ne kelia vestuves, kaip Biržų bei Pasvalio apskrčiuose, o ypačingai pasiturintieji ūkininkai. Ilgai prieš vestuves moterys kepa ir verda įvairius valgius, vyrai rūpinasi virti alučio bosus; kviečiami į vestuves giminės, pažįstami; net nežiūrint laiko, kelias dienas užia vestuvinininkai, kol atliks visas vestuvių išsenovės dar likusias apeigas.

Ilgai rengėsi prie vestuvių ir Dagiliai, nes buvo gan turtingi. Leisdami mylimą Onytę nieko ir nesigailėjo, kad tik gražios būtų jos vestuvės.

Štai ir sutuoktūvių diena. Skaitlingo būrio gimiinių ir pažįstamų lydimi, papuoštais vežimais, arkliais ir patys pasipuošę grįžo vestuvinininkai iš bažnyčios namo ir susėdė prie ilgų, valgiais ir gėralais apkrautų stalų, ėmė puotauti. Ilgai sėdėjo svečiai prie stalų, nuolat vaišingų šeiminių ir tą ir kitą ragauti pra-

šomi, valgė, šaukė „saldų“ ir ilgiausių metų jaunai porai; pavakarėj, dėkodami šeiminiškams atsikėle, senesnieji susėdė traukė alutį ir žiūrėjo į šokantį linksmą jaunimą, prisimindami ir savo jaunas dienas. Pačioje linksmoje valandoje, kada ir seni neiškentėję ėmė šokti su pasenusiomis savo gyvenimo draugėmis, atsiradė durys ir įėjo kažkoks nepažįstamas žmogus. Jis buvo užaugusiu veidu, išblyškęs, pilka miline, su ryšuliu ant pečių, lazda rankoje, o vietoje kitos rankos buvo tik tuščia milinės rankovė. Sustojęs žmogus dairėsi aplink. Pamatę įėjusi sušuko išsigandusios moterys, nutilo vyrai ir visi nustebę žiūrėjo į nelauktą svetį, vienas tik senas Dagilis, nežiūrėdamas suirutės, pasikėlė nuo suolo. Suplakė jo širdis ir koks tai balsas jam tarė: „tai jis, tavo sūnus, Antanas!“. Įėjusi puolė prie jo, bučiavo, spaudė prie savęs, būk tai bijodamas, kad kas vėl neatimtų iš jo. Pažinę Antaną visi metėsi prie jo. Kiek čia buvo džiaugsmo ir linksmybų ašarų... Daugiau negu 20 metų praėjo nuo to laiko, kada jaunutis Antanas savo noru išėjo brolio vietoj tarnauti dabar po tiek metų vargo, nelaimių, jau visai pasenęs, be rankos sugrįžo pagaliau į tėvo namus. Tas pirmasis džiaugsmas buvo jam brangiausia dovana už jo visus vargus, jis jautė savo širdyje patenkinimą, pasigailėjęs brolio nelaimės, išpildė savo pažadus, nors nustojo ir visai savo sveikatos, ir kitų gyvenimo malonumų.

Vėl kilo troboje suirutė, visi griebėsi kuo galėdami vaišinti netikėtą, brangų svetį, vėl statė stalus, vėl

Šveicarijos milicinės kariuomenės vyriausiasis uždavinys, kaip ir mūsų, ginti savo tėvynę nepriklausomybę. Šveicarijos gyventojai svarbiausia susideda iš trijų tautų, būtent: vokiečių, prancūzų ir italų, bet tokio sutarimo ir pasiryžimo ginti savo tėvynę niekur nerasime, kad ir gryniausiu būtu valstybė tautiškumo ar tikybės atžvilgiu. Laiminga ta valstybė, kurios piliečiai taip gražiai sugyvena, kaip Šveicarijos; iš taip mylinčių savo krašto piliečių sudaryta kariuomenė yra neapgalima.

Gal, ne vienas „Kario“ skaitytojas nustebės ir pasakys! — iš kur ten gali būti gera kariuomenė, kad

taip mažai ją temoko. — Bet taip sakydamas labai klysta. Ten nuo pat mažens kiekvienas pilietis išmoksta drausmės, rikiuotės ir šaudyti įvairiose sporto ir šaulių draugijose, tą mokslą jis ir paaugęs nuolat kartoja ir toliau pratinasi. *Bendras piliečių švietimas taigi labai aukštas, nemokančių skaityti ir rašyti ten visiškai nėra.*

A.

Alkollis nėra vaistai ligonims, jis yra visų ligų, neturto, vargo ir mirties pradžia.

Dr. V. Horsley.

Pasižymėję karžygiai.

I. pėst. D. L. K. Gedimino pulko:

7-tos kuopos eilinis KIAUŠINIS PETRAS, kilęs iš Gališkių kaimo, Malėtų valsč., Utenos apskr., 1919 m. liepos m. 11. d. kautynėse su bolševikais, ties Salakais priešui puolant ir šaudant smarkia kulkosvaizdžių ir kanuolių ugnimi, buvo sužeistas, bet neapleidęs grandinės, smarkiai šaudė priešą, tuo padrasinęs kitus kuopos kareivius, kurie gynėsi iki paskutiniojo. Priešo puolimas susilpnėjo, kuopa atlaikė savo pozicijas.

Apdovanotas 1-os rūš. 1-jo laip. Vyties Kryžiumi 718 nr. Jis 1919 m. rugpiūčio m. 30 dieną kautynėse su bolševikais buvo pasiūstas su kitais kuopos kareiviais žvalgybon į Grivos miestelį. Ten bolševikai puolė Vilniaus bataliono vieną kuopą. Jis su kitais žvalgiais užėjo priešui į dešinę sparną, netikėtai paleido ugnį, padarydamas priešui eilėse sumišimą ir atitraukdamas jo jėgų dalį nuo Vilniaus bat. kuopos į save. Gi eilinis Kiaušinis patekęs į smarkiausią priešų ugnį garbingai žuvo.

Apdovanotas 1-os rūšies 2-jo laip. Vyties Kryžiumi 35. nr.

(Įsakymas Kariuomenei 1921. m. 150. nr., eil. 627. ir 33. nr. nr.).

8-tos kuopos būrininkas SUTKUS STASYS, kilęs iš Vilenių kaimo, Zapyškio valsč., Kauno apskr., 1919 m. liepos m. 11. d. kautynėse su bolševikais ties Salakais (Zarasų apskr.), priešui mūsų kareivius spaudžiant didelėmis jėgomis, o mūsų kareiviams pradėjus trauktis, sulaukė savuosius ir pirmas puolė priešų puolimą ir sulaukė priešą.

Apdovanotas 1-os rūš. 1-jo laip. Vyties Kryžiumi 437. nr.

Jis 1919 metų rugpiūčio m. 24. dieną kautynėse su bolševikais ties Gražutės kaimu (Zarasų valsč.), būdamas žvalgyboje ir apsuptas skaitlingesnio priešų nenusiminė, bet drąsiai durtuvais puolė priešą, kuris pabėgo ir pabėgo, o būrininkas Sutkus atlikęs užduotį laimingai išvedė savuosius žvalgius.

Apdovanotas 1-os rūš. 2-jo laip. Vyties Kryžiumi 19. nr.

(Įsakymas Kariuomenei 1921. m. 150. nr. eilės 629. ir 34. nr. nr.).

Pastaba: Šie visi karžygiai prašomi prisijusti į pulką savo fotografijas (žiūr. š. m. „Kario“ 28 nr.).

Kpt. ŠLEPETYS.

Vienodos mintys.

- *Apie ką tu, Levuk, dabar manai?*
- *Apie tą patį, ką ir tu, Pauliute.*
- *Fe, koks begėdis! Argi galima taip manyti.*

traukė iš visur užkandžius, gėralus, ir visi norėjo šalia Antano sėsti. Pasenusi, bet dar vis graži, Marytė ir juokdamasi ir verkdamas vedė pas Antaną Onylę su vyru ir jį glamonėjo, visi skubinosi pasikalbėti su tiek laiko nematytu Antanu.

Bevalgant ir besidžiaugiant prabilo senas Dagilis — „Vaikai, jei savo nelaimėse šaukiatės Dievo, neužmirškime Jo ir dabar. Padėkokime Jam už suteiktą mums laimę, nes sugrįžo mūsų sūnus ir jūsų brolis!“ Visi atsiklaupė ir meldėsi.

Baigę dėkoti Viešpačiui Dievui už suteiktą laimę, vėl visi susėdo prie prikrautų stalų ir vėl visi vaišino Antaną. Pavalgę ėmė visi Antano klausinėti, kur jis tarnavo, kaip ėjo jo tarnyba. Negalėdamas iš karto visiems atsakyti, paprašė visų Antanas nutilti ir pradėjo pasakoti savo vargus ir nelaimes.

Širdinga ir paprasta buvo Antano kalba, kaip paprastas buvo ir visas jo kareivio gyvenimas, kuriame nuolat į kareivį žiūri mirtis. Tas įpratina jį prie ramumo ir išvermės, atpratino jį nuo viso, tik negalėjo ištraukti iš jo širdies to liūdesio, apie paliktą kur tai toli gimtąją pastogę.

Ilgai pasakojo Antanas kaip iš Vilniaus juos pėsčiomis varė į tolimą Kaukazą, kaip paskyrė į šaulių pulką, su kuriuo keliu kartą į metus žygiuodavo prieš ginančius savo laisvę lezginus. Įprato ten Antanas prie šūvių, prie nuolatinio pavojaus, nes priešas, gindamas savo laisvę, sutikdavo juos iš po kiekvieno

medžio bei akmens, ir tik žiūrėk, sužibo ugnis, pasikels dūmai suskambės po kalnus šūvio aidas ir jau guli lavonas, o kas ir iš kur šaudo niekuomet kalnuose neįspėsi.

Pasakojo Antanas ir apie žygį, kuriame buvo apsupę kaukaziečių vadą patį Šamilių. Skaitlinga rusų kariuomenė atkirto nuo savųjų Šamilių su nedideliu muridų*) būreliu ir privertė juos pasislėpti vienoj kalno landynėje su dviem šiauromis įėjimo angomis. Vieną įėjimą į landynę tuojau užėmė rusai, o ties kitu, po kurio apačia užė, nešdamas kalnų akmenis, upė, pastatė sargybą. Apstatę sargybiniais visą kalną, rusų vadas įsakė uždegti smaluotas šakas, o keliasdešimtį kareivių pasiuntė į landynę. Prasidėjo landynėje baisiausios kautynės, o tuo tarpu Antanas stovėjo sargyboje ties antru išėjimu; stovėdamas ten girdėjo kaip landynėje šaudė, šaukė, dejavo ir pagaliaus viskas nutilo, jis jau buvo bemanas, kad viskas baigta, bet tuo tarpu kažkas sukrutėjo įėjimo angoje. — Pažvelgęs pamačiau, sako Antanas, lezginą, kuris stovėdamas angoje, apsidairė ir nuo keliasdešimties sieksnių aukštumos šoko į upę. Stoviu, šautuvą spaudžiu rankoje, galėjau šauti ir tikrai pataikyti, bet nežinau, kodėl susilaikiau: ar tai pamatęs tokį nepaprastą narsumo pavyzdį, ar įsitikinęs, kad jis jau yra žuvęs, atsistojo tik plaukai ant galvos, visas sudrebėjau, kada lezginas, kuris buvo patsai

*) Muridais vadindavosi ypatingai pasišventusieji kovai už tėvynę ir laisvę lezginai.

Kariuomenės gyvenimas.

Kauno įgulos klubo nuo 15. iki 31-VII. veikimas. 24-VII Kauno įgulos kareivių klube buvo technikos p. šv. k-jos suruoštas šokių vakaras.

25-VII 2. p. p. griežikų komanda buvo suruošusi šokių vakarą.

31-VII vėl technikos p. buvo šv. k-jos suruoštas šokių vakaras...

Publikos visuomet buvo pakankamai.

Visuose šokių vakaruose buvo tvarkos stoka, kuri visgi reikėjo būtinai palaikyti. Tuo reikalu aš jau esu taręs savo žodį.

P-lis.

Kinematografas veikia. Nuo rugpiūčio 2. d. pradėjo vėl veikti Šančių įgulos kareivių kinematografas, kuris vasaros metu laikinai neveikė.

J. p. F. P-ė.

Vyr. Štabo raštininkų kuopos valgykloj š. m. rugpiūčio mėn. 1. d. švietimo komisijos rūpesčiu buvo surengtas šokių vakarėlis su deklamacijomis. Vakarelis pavyko neblogai: tvarka buvo gera ir pavyzdinga, publikos, kaip ir visuomet, prisirinko daug. Geriausiai deklamavo raštininkas Tilvytis ir vyr. pusk. Pratkus. Negerą įspūdį darė, kad deklamavimo metu, prie atdarų salės langų, iš lauko pusės, prisirinko daug veikėjų (jų tarpe buvo net ir keli karo policijos mokyklos kareiviai), kurie garsiai kalbėjo ir juokėsi, trukdydami publikai klausyti. Vienas karo policijos mokyklos puskarininkis ar deklamacijomis sužavėtas, ar šiaip geros nuotaikos pagautas (irgi žiūrovas iš oro) pradėjo kažką kalbėti apie „pisorius“, ir storu balsu garsiai juoktis. Man rodos, kad kam kam, bet kareiviams, ir dargi puskarininkiui, visai netinka imti iš vaikų pavyzdį ir taip elgtis. Laikas jau būtų susiprasti ir parodyti daugiau išauklėjimo ir mandagumo.

M. P.

Šarvuočių rinktinės šarvuotos auto kuopos salėj, tos pačios kuopos kareiviai š. m. rugpiūčio mėn. 8. d. surengė šokių vakarėlį. Salė buvo gražiai medžių

šakom's išpuošta. Publikos prisirinko užtektinai, tik iš pradžios nebuvo geros tvarkos. Griežė, taip vadinama „garmoška“, todėl šokti visai nebuvo galima. Nebuvo kam organizuoti ir vadovauti rateliams — (žaidimams). Atėjus kuopos vadui tuojau visi trūkumai išnyko, buvo sudarytas stygų orkestras iš smuiko, gitaros, mandolinės ir balalaikos, o kadangi nebuvo kam gerai griežti, tai smuiku daugiausia griežė pats kuopos vadas. Be to, kuopos vadui pradėjus vesti šokius, tvarka buvo kuo geriausia. Kareiviai, pamatę savo tarpe kuopos vadą, labai apsidžiaugė. Taip pat ir dalyvavusiai vakarėly publikai tas suteikė nepaprasto malonumo, nes kuopos vadui vedant šokius ir stygų orkestrui griežiant, galėjo linksmai pašokti.

Toks viršininkų su valdiniais bendravimas nė kiek nežemina jų autoriteto.

Tokį kuopos vadą, kaip viršininką, šarvuočiai turite labai gerbti ir mylėti labiau už savo tėvą. Kovos lauke ar šiaip kokiam pavojui ištikus, jam vadovaujant, turite būti pasirengę šokti, kad ir į ugnį, visai nesigailėdami nė savo gyvybės, nes tai įsako jums jūsų vadas ir tėvas.

Petras Mureika.

Šalinkime supuvusias liekanas. Kaž ar visose kariškose įstaigose (raštinėse), ar tik Kar. Intend. C. M. sandėly (Aleksote) yra taip „gerbiama“ rusų kalba? Kalbamoj įstaigoj, išskyrus kelius kariškius, visi laisvai samdomieji tarnautojai darbo valandomis vartoja vien rusų kalbą.

Kai kuriems karo valdininkams, matyti, irgi „ji“ malonesnė, negu savoji. Vienas savo reikalais kreipiasi į panelę, ar poniją ir laukia ar neatsakys ji „čto“, bet neišgirdęs vis turi prakalbėti lietuviškai. Užėjus žmogui į tokią įstaigą, sukelia didžiausį ir bauriausį pasipiktinimą. Mano nuomonė, kad tokių „rusų“ vietoj reikėtų paskirti tikrus lietuvius, kurie brangina savo tautą ir jos kalbą, o jiems parodyti iš įstaigų duris.

J. Salelis.

Geras yra prigimimas, bet dar geresnis išauklėjimas.

Škotų priežodis.

Šamilius, šoko į upę ir jau buvo kitoj jos pusėje. Pradėjome šaudyti, bet jis greitai pranyko tarp akmenų, o jo muridai buvo visi iki vieno išžudyti landynėje.

Daugelyje mūšių teko Antanui dalyvauti, daug jis kentėjo, kelis kartus buvo sužeistas, kelis kartus buvo sunkiai susirgęs, kol pagaliaus tapo paleistas namo. Dalyvaujant mūšiuose ne kartą matė Antanas, kaip gynė savo kraštą ir laisvę kaukaziečiai, kaip jie, vien tik kinžalais bei kardais ginkluoti, netikėtai užpuldavo rusų nepasiruošusias rinktines ir vėl prapuldavo tarp akmenų, kad po kiek laiko vėl netikėtai užpulti. Ne kartą, nakties tyloj, kada sumigdavo pavargę rusai, per sargybą praeidavo vienas kitas lezginas ir su vienu kinžalu kelius nužudęs vėl pranykdavo nakties tamsumoje.

Prieš metus dalyvavo Antanas vienam nakties žygyje; norima buvo netikėtai užklupti lezginus, bet turėdami visur savo žvalgus jie sužinojo apie tą rusų žygį ir, kaip iš dangaus nukritę, puolė rusus. Įvyko baisi kova, daug kas atsisveikino tuomet su pasauliu. Krito nuo arklio sužeistas Antano pulko vadas, kurį Antanas ir išnešė iš mūšio. Kelias dienas vėliau, kitame mūšyje, nespėjo Antanas prisidengti durtuvu, kaip sužibo lezginas rankoje kardas ir jo ranka nukrito ant žemės. Nusisūstas į Tiflisą du mėnesių išgulėjo Antanas ligoninėje ir tapo visiškai iš tarnybos paleistas.

Išrūpino pulko vadas man šv. Jurgio kryžių, pakėlė į puskarininkius — sakė toliau Antanas ir kada nuėjau pas jį atsisveikinti, jis, bučiuodamas ir lai-

mindamas mane, davė man trisšimtus rublių, nors jų imti ir nenorėjau, bet varu įbruko. Ištraukęs iš kišenės piniginę ir išėmęs pinigus, tęsė toliau, — štai ir tie pinigai, jų pusę duodu, kaip kraitį. Onytei, o kitą pusę tau tėveli, man pinigai nereikalingi, jog gal suteiksite invalidui pastogę ir duonos gabalą, be to, gi ir šiokią tokią pensiją gaunu, — baigė Antanas.

Dar kelias dienas užė ir linksminosi jaunieji ir seni Onytės ir Juozo vestuvėse, džiaugdames iš jaunavedžių ir sugrįžusio Antano laimės. Pasibaigė vestuvės. Išvažinėjo į savo namus giminės ir svečiai, su ašaromis, atsisveikino su tėvais Onytė ir išvažiavo į savo naują guštelę. Visa širdimi pamilęs Onytę ir jos vyrą kartu su jais išvažiavo ir dėdė Antanas, nors ir tėvas, ir Stasys su Maryte prašyte prašė pasilikti su jais. Jų naujame jaunavedžių gyvenime norėjo Antanas padėti ir griebėsi šio ar kito darbo, bet labai mylėjo savo dėdę jaunieji ir neleisdavo jam nieko dirbti. Rado pagaliaus ir dėdė Antanas sau darbo, po metų susilaukė Onytės sūnelio, o vėliau ir kitų vaikučių. Tikra aukle pasidarė dėdė Antanas, jis kartu su vaikais ir linksmindavosi ir žaisdavo, jiems susirinkus į būrelį ilgai vakarais pasakodavo ne pasakas, bet tą ką matė savo gyvenime tolimajame Kaukaze. Pasakodavo, kaip kaukaziečių neskaitlingos tautelės brangino savo ir krašto laisvę, kaip ilgai gynėsi prieš keliasdešimtis kart didesnes rusų jėgas, kėlė tais pavyzdžiais jaunųjų širdyse meilę prie savos pavergtos tautos ir rodė kelius kovai dėl jos laisvės ir jų krašto nepriklausomybės.

Kariuomenės sportas.

Alytaus įgula. Kaip tenka iš mūsų futbolo žaidėjų išgirsti, kad girdi 6. p. p. futbolo komanda, negalinti nė į futbolo aikštę pasirodyti ir negali visai lošti, nes nebūti tam tikslui rūbų ir bučių. O kad kai kurie ir turi, tai visai suplyšę.

Liktiniai puskarininkiai, raštininkai, laisvai samdomi tarnautojai, nes daugiausiai tokie lošia futbolą, ir kiekvienam jų yra išduoti sporto kostiumai. Tai šie ir atostogų važiuodami vežasi juos, nes ta uniforma jiems labai patinka, o kai kas net ir iš kariuomenės paleistas vežasi tą uniformą į savo namus, tur būt, atminčiai!

Reikėtų geriau kam nors susirūpinti ir neleisti taip naudoti futbolų kostiumų, kaltininkai turi atlyginti. Rubai turi būti duodami vien lošimui futbolo, o ne atostogų važinėti, nes tai negarbinga. *Vyr. pusl. Stasiūnaitis*

4. artilerijos pulkas žaidžia su technikos pulku. Rugpjūčio mėnesio 1. dieną Alytuje įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp aukščiau minėtų dalių. Pradžia 14. val. Žaidimas iš pat pradžių ėjo lėtai, nes viena ir antra komandos, nežinodamos savo jėgų, žaidė atsargiai. Technikos pulkas gavęs pirmą golą visiškai iškrinka. Pirmas kėlinys baigėsi 2:0 artileristų naudai.

Antram kėliny technikos pulkui pavyksta praveisti apsaugą ir jų naudai golas, po to Int. Kasperavičiui pavyksta įmušti du golu. Artileristai revanšuoja mušdami dar du golu ir antras kėlinys baigiasi 3:2 technikų naudai.

Bendrai visas technikų žaidimas atrodė silpnokas. Jeigu artileristų apsauga būtų nepadarius keletą klaidų antram kėliny ir teisėjas būtų atydziau sekęs žaidimo eigą techniškai ir tokių rezultatų nebūtų turėję.

Bekas.

4. artilerijos pulkas žaidžia su 6. pėst. pulku. Vos tik išaušo pavasaris ir tuoju įvyko tarp aukščiau minėtų dalių draugiška futbolo treniruotė, kuri baigėsi 7:0 artileristų naudai. Š. m. rugpjūčio mėn. 3 d, vėl įvyko tokios pat rungtynės, kurias artileristai vėl laimi 5:0. Nors 6-tas pėst. pulkas iki šiam laikui treniravosi ir dėjo daug pastangų atsirevanšuoti, bet artileristų nepaveja.

Bendrai imant atrodo, kad 6-tas pėst. pulkas šiek tiek stipresnis yra, negu buvo pavasarį. Tikrenybėje didelė pažanga jie nepasizymėjo ir šį kartą. *Pendelis.*

Užsieniai.

— **Lietuviai Afrikoj.** Pietų Afrikoj gyvena per 40.000 išeivių iš Lietuvos. Iš sakyto skaičiaus 99% žydų. Lietuvos kolonija pietų Afrikoj užima trečią vietą.

— **Latvių pirklų bankas** jau visiškai prie bankroto. Išduota 200.000 dol. sumai nepadengtu čekų. Tokių čekų už 100.000 dolerių yra pirkęs Latvijos bankas.

Kadangi pirklų banko turtas negalės padengti visų nuostolių, tai nemažai nukentės kiti latvių bankai. Tarp bankininkų kalbama, kad nereikėtų prileisti sakyto banko bankroto. Jam susibankrutavus, sukeltų visuomenėje nepasitikėjimų ir prieš kitus Latvijos bankus.

— **Vokietija neatsizada savo kolonijų.** Po didžiojo karo Santarvė atėmė iš Vokietijos daug kolonijų Afrikoj, Azijoje ir kitur. Vokiečiai nė nemano sakytu kolonijų atsizadėti ir kas kartas vis uoliau dirba jų gražinimui. Tam reikalui įsisteigė daug draugijų, kurios turi dešimtimis tūkstančių narių. Liepos mėn. 31. d., Hamburge, įvyko kolonijų kongresas. Jame tarp kitko buvo svarstoma, Vokietijos įstojimas Tautų Sąjungon. Ten būtų keliamas ir kolonijų gražinimo klausimas.

— **Ne tik pyrago, bet ir duonelės trūksta.** Pastaruoju laiku Lenkijoje trūksta duonos. Jeigu karo intendantūra Varšuvai nebūtų paskolinusi 75 tonus rugių, tai miestui būtų tekę gerokai badauti. Bet ir su skolinta duona neturtingi gyventojai kenčia badą. Aukšt. Silezijoje taip pat pritrūko duonos.

Nežiūrint to lenkų valdininkai vis dar nesiliauja vogę. Pastaruoju laiku vėl susekta didelės suktybės. Spirito monopolio valdyboje dėl apsileidimo ir vagysčių vėl gauta per 400 milijonų zlotų nuostolių.

— **Kaip lenkai mažumas „valdo“.** Patys lenkai prisipažįsta, kad per pastaruosius trejus metus lenkai padarę Aukšt. Silezijoje 42 bombų atentatus (pasikėsinimas) prieš vokiečių veikėjus.

— **Prancūzų franką gydo.** Parlamento dauguma priėmė Poincarės finansinės programos antrą dalį, kuri numato nepriklausomą nuo parlamento fondą termininėms paskoloms tvarkyti. Pinigai tam fondui bus parūpinti iš tabako monopolio ir kitų šaltinių.

Poincare nori anksčiau gražinti franko senąją vertę, o paskui tik rūpintis jo pastovumu.

Pastaruoju laiku vyriausybei pradėjus energingiau dirbti, franko kursas pakilo. Anksčiau frankas buvo nukritęs iki 230 frankų už sterlingų svarą, dabar už sterlingų svarą mokama jau 164,7.

Karo kronika.

— **Latvių kariuomenė** nuo š. m. liepos m. 1. d. sunkiosios artilerijos ir šarvuotų traukinių divizionai performuoti į pulkus.

— **Lenkų šaulių organizacija „Strzelec“** turi 230.000 narių. Visą karišką medžiagą gauna iš karo ministerijos. Šaulius karo dalykų moko karininkai.

Pastaruoju laiku sakyta organizacija skaitoma kaip ir kariuomenės dalis.

— **Lenkai ruošiasi dujų karui.** Neseniai pas Lenkijos prezidentą Moscickį įvyko pasitarimas, kuriame nutarta daugiausia dėmesio kreipti į chiminių, ypač azotinių medžiagų gamybą.

— **Pilsudskui pašonius badys.** Buvęs lenkų gen. Halleris ir kiti aukšti lenkų karininkai Poznanėje pradėjo leisti naują laikraštį.

Sakytas laikraštis kovos su Pilsudskio diktatūra.

— **Lenkų laivai.** Prancūzijoje nuleisti į vandenį du Lenkijai statomi minininkai „Burza“ ir „Wicher“. Abu po 1845 tonus.

— **Amerikiečiai vis dar stiprina oro jėgas.** Ruošiasi padidinti savo oro laivyną per 2000 aeroplanų.

— **Anglai Azijoje stiprinasi.** Nupirko platų žemės ruožą Singapūro pakrantėje ir rytines dviejų salų dalis. Čia jie statys laivų stovyklą ir aerodromą.

— **Pagarba karžygiams.** Belgai sumanė ties Liege miestu (Belgijoje), Mozelio ir Urto upių santakoj, pastatyti paminklą žuvusiems per didįjį karą santarvės kariams pagerbti. Paminklas bus iš dviejų dalių: pasaulinės (galerijos, muziejai bibliotekos ir tt.) ir tikybinės (bažnyčios).

Prie šio paminklo pastatymo prisidės visos valstybės, kariavusios santarvės pusėje. Pakvietė ir Lietuvą prisidėti.

— **Maroke dar tebemalšinami sukilėlių likučiai.** Ispanai vėl pradėjo pulti rifkabilus prie Tetuano, nes nori užimti Benisseno teritorijas ir galutinai sumušti djebielio tautes.

— **Sirijoje.** Družai aršiausiai kaujasi su prancūzais ties Damasku esančiuose soduose ir daržuose. Toj apylinkėj su družais kovoja per 18.000 prancūzų kareivių. Prancūzai daug kariuomenės gabena iš Maroko į Siriją.

Sporto kronika.

Lietuva.

Pirmenybių rungtynės: ŽAK — Šancų Makabi 2:0 Kultus — Hakoah 4:0.

Kauno miesto ir įgulos lengvosios atletikos pirmenybės 1926. metams. Nors pirmenybės buvo skelbtos Kauno miesto ir įgulos, bet iš kariuomenės nieks nedalyvavo. Dalyvių buvo 112. Rungtynės praėjo labai gerai ir su didelėmis varžytynėmis tarp klubų. Lengvos atletikos mėgėjų tarpe matėsi daug futbolininkų, ypač iš Kovo ir KSK. Geriausiai pasižymėjo „Kovas“, surinkęs 68 taškus. Antroj vietoj Liet. Gim. ir Sporto Federacija — 39 taškus, trečioj KSK — 39 tašk. ketvirtoj Makabi — 17 taškų, penktoj LFLS — 5 tašk. ir šeštoj vietoj Liet. Dvirat. S-ga 3 — taškus. Kovas laimėjo: 9 pirmas vietas, 7 antras vietas ir 2 trečias vietas; Federacija laimėjo: 3 pirmas, 6 antras vietas ir 6 trečias vietas; KSK laimėjo 4 pirmas vietas, 5 antras vietas ir 3 trečias; Makabi laimėjo: 2 pirmas vietas; 2 antras vietas ir 3 trečias vietas, LFLS laimėjo 1 pirmą vietą, LDS laimėjo 3 trečias vietas.

Pirmenybių metu pasiekti 6 nauji Lietuvos rekordai: skritulio stūmimo, 10,475 mtr. Sabaliauskas (Kovas); senas rekordas 10,245 mtr. Taigerskas (LFLS). Šokime į aukštį iš vietos — 1,215 mt. — Balčiūnas (Kovas); senas rekordas — 1,29 irgi jo. Trisšoky iš vietos — 7,95 metrų Balčiūnas (Kovas); senas rekordas 7,23 metr. Šulginas (LSS): Moterų grupėje visus tris rekordus pasiekė Radziulytė: Šokime į tolį išibėgėjus 4,32 mtr.; senas 4,30 Garbačiauskienė (Kovas). Šokime į aukštį išibėgėjus — 1,305 mtr.; senas 1,28, mt. Garbačiauskienė (Kovas) ir skritulio stūmimo 9,00 mtr.; senas 8,24 irgi jos.

Rungtynių vaisiai.

Aktyvių grupėje: 100 mtr.: 1) Butkus (KSK) per 12,3 sek., 2) Krukas (KSK) $\frac{1}{2}$ mtr. atsiliko, 3) Jozelitas (Mak) 2 mtr. atsiliko. 200 mtr.: 1) Krukas (KSK) 25,5 sek. 2) Stulgaitis (Kovas) 1 mtr. atsiliko 3) Sabaliauskas (Kovas) 2 mtr. atsiliko. 400 mtr.: 1) Stulgaitis (Kovas) 59 sek. 2) Sabaliauskas (Kovas) 3 mtr. atsiliko 3) Cirkovas (KSK) 12 m. atsiliko. 800 mtr.: 1) Fersteris (KSK) 2 min. 15,8 sek. 2) Kudirka (Feder.) 2 min. 25,7 sek. 3) Markevičius (LDS) 12 metr. atsiliko. 1.500 mtr. Janulevičius (LFLS) 4 min. 41,5 sek. 2) Fersteris (KSK) 7 mtr. atsiliko 3) Finkelšteinas (Makabi) 25 mtr. atsiliko. 5.000 mtr.: 1) Finkelšteinas (Mak.) 8 min. 31,6 sek. 2) Gruntmejeris (Kovas) 18 min. 37,3 sek. 3) Mironas (LDS) 12 mtr. atsiliko. 10.000 mtr.: 1) Bučinskas (Kovas) 40 min. 5,8 sek. 2) Gruntmejeris (Kovas) 41 min. 8,0 sek. 3) Mironas (LDS) 42 min. 55,0 sek.

Estafetinis bėgimas 4×100 mtr. 1) Kauno Sporto Klubas 49,2 sek. — 2) Kovas 2 mtr. atsil. 3) Kauno Sporto Klubas 4 mtr. atsil.

Šokimas į tolį išibėgėjus 1) Stulgaitis (Kovas) 5,80 mtr. 2) Krukas (KSK) 5,64 mtr. 3) Butkus (KSK) 5,49 m.

Šokimas į tolį iš vietos. 1) Balčiūnas (Kovas) 2,62 mtr. 2) Kudirka (Fed.) 2,47 mtr. 2) Bajoras (Fed.) 2,38 mtr.

Šokimas į aukštį išibėgėjus. 1) Levitanas (Makabi) 1,61 mtr. 2) Gecas (KSK) 1,505 mtr. 3) Kudirka (Fed.) 1,47 mtr.

(Bus daugiau)

Užsieniai.

Suomis Nurmi Stokholme laimėjo naują pasaulinį rekordą, prabėgęs 3.000 mt. per 8. min. 20,4 sek. Tuo

būdu pakėlė buvusi savo ir pasaulinį rekordą 8,5 sekundėmis.

Naujus pasaulinius rekordus laimėjo 1.000 mt. bėgime francūzas Baratonas Paryžiuje per 2 min. 27,2 sek. Suomių estafetinė komanda Stokholme, kurioj dalyvavo ir garsusis Nurmi, nubėgdami 4×1500 mtr. per 16 min., 26,2 sek. ir suomis Yrjola dešimtkovoj. Tuo būdu pastarasis sumušė garsų amerikoną Osborne rekordą. Suomis Yrjola pasiekė 7831,03 taškus, gi senas amerikono rekordas buvo 7700,775 taškai.

Nurmi visus nugali. Stokholme Nurmi 2 kart nugalėjo geriausi švedų bėgėja Vide. 1500 mt. nubėgo per 4 min. 11,9 sek. ir 3.000 mt. per 8 min. 20,4 sek.

Švedija — Suomija 3:2. Tarpvalstybinės rungtynės tarp šių valstybių įvyko Elsinkiuose. Švedija iš 3 rungtynių Pabaltijoj laimėjo 2: pas estus 7:1, pas suomius 3:2 ir vienas pralaimėjo latviams 4:1.

Trečias Nurmi laimėjimas pas Vide. Suomis Nurmi trečią kartą nugalėjo švedą Vides. Šį kartą jau Suomijoj ir 1500 mtr. distancijoj. Nurmi prabėgo per 3 min. 54,9 sek.

Kritika ir bibliografija.

Huronų vado priesaika. *Antanas Hounderis.* Iš vokiečių kalbos vertė K. Audenis. Šv. Kazimiero b. vės leidinys. Kaunas, 1926. m. Kaina nepažymėta.

Huronai yra tai viena indiečių giminių. Šios istorinės apysakos nuotikiai vyko 17. šimtmečiu, dideliame Š. Amerikos krašte, Kanadoj. Pasaka parašyta gyvai ir sprantamai.

Gyvybės atsiradimas ant žemės *J. Guibert'as.* Vertė Š. Suveinis. B. vės „Žinijos“ leidinys. Kaunas, 1926. m. 45 pusl. Kaina 1 lt. 20 cnt.

J. Guibertas prancūzų kalba parašė knygą „Pradai“. Iš tos knygos skyrių ir yra išverstas visai „Gyvybės atsiradimas“. „Šio rašinėlio uždavinys yra patyrinti gyvybės atsiradimą ant žemės. Jei tiesa yra, kaip sako mokslininkai, kad kitados nebuvo ant žemės gyvybės, tai kokiū būdu ir kokioms jėgoms veikiant materijos dalelės pirma negyvos, paskui pasidarė gyvomis“ rašoma rašinėlio § 1.

R. Burokas.

Redakcijos atsakymai.

Migornikui: I. Reikia kreiptis į savo karo srities viršininką. II. Nesuprantame klausimo. III. Kada bus šiaukiami naujokai, iš anksto tiksliai pasakyti negalima.

Naujokėliui. Už kitą asmenį negalima tarnauti kariuomenėj.

Naujokui Ruzgui. Nepaleis.

P. Budrevičiui. Negauna.

Virš. Gruzdai. Reikia prašyti komandos keliu.

TURINYS

1. Tikrai palikite ramybę	273
2. Lietuvos gyvenimas	274
3. Dainos galybė	274
4. Kaip sudaryta, tvarkoma ir mokoma Šveicarijos kariuomenė	275
5. Pasižymėję karžygiai	277
6. Kariuomenės gyvenimas	278
7. Kariuomenės sportas	279
8. Užsieniai	279
9. Karo kronika	279
10. Sporto kronika	280
11. Kritika ir bibliografija	280
12. Redakcijos atsakymai	280

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius pulk. Itn. Burokas.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelakčio ir Gedimino g.

